

2015

Forststyrelsen
Naturtjänster

Juho Kutvonen, Susanna
Lindeman

Fotograf:Tuija Warén

[HUR VILL VI HA DET I VÄRLDSARVET KVARKENS SKÄRGÅRD?]

En sammanställning av förslag och respons av allmänheten på hur världsarvet i Kvarkens skärgård ska utvecklas och förvaltas. Responsen samlades in under hösten 2015 främst i samband med tre diskussionstillfällen.

INNEHÅLL

Diskussionstillfälle i Vasa 4.11.2015	2
Diskussionstillfälle i Molpe 10.11.2015	4
Diskussionstillfälle på Replot 17.11.2015	6
Övrig respons	10

Diskussionstillfälle i Vasa 4.11.2015

Sammanfattning av muntliga förslag, frågor och respons från publiken, 21 deltagare

- Havet ska hållas i gott skick, fler satsningar på vattenkvalitet och blivande Fennovoimas spillvatten kan vara ett hot
- Kvarken.fi sidor till lärare är mycket bra, men man borde marknadsföra dem bättre till lärarna
- Saltkaret borde ha mer information jmf utsiktstornet på Lauhanvuori, så att besökarna bättre förstår vad den ser
- Historiska havsvattenivåer/strandlinjer borde illustreras i Saltkaret
- Landskapet borde skötas bättre om, särskilt sly borde tas bort både på faslandet och i yttre skärgården
- Hur många invånare är det i världsarvet sommartid? Svar: Det ska vi kolla upp, men med sommargästerna ökar flerfaldigas befolkningen under ett par tre månader
- Vi har för lite övernattningskapacitet för besökare, flytande värdshus en lösning?
- Företagarna borde samarbeta bättre
- Det finns mycket kvar att utveckla och många möjligheter
- Kryssningar till Utgrynnan i juli har stört 100-tals häckande fåglar och den typen av turism borde inte få förekomma på ett världsarv
- Världsarvet är allas och en gemensam regional resurs, som vi alla kan utnyttja om vi vill
- Är Norrskär nu blivit en besöksplats som vi marknadsför aktivt för turister? Svar: Norrskär är en besöksplats, men den marknadsförs inte aktivt och lämpar sig för små guide utfärder eller sporadiska båtgäster.
- Vi ska inte stirra på världsarvets gränser utan också utveckla besöksplatser i världsarvskommunerna som har stark koppling till världsarvet t ex Meteorian vid Söderfjärden
- Mer kanotturism
- Torgrunds skärgård borde utnyttjas mer
- Varför är Replots västra kust inte med i världsarvet? Svar:På grund av de geologiska värdena inte är lika stora vis västra kusten.
- Har vi planer på att förstora världsarvet dvs ändra gränserna? Svar: Nej
- Besökarna struntar i vilken kommun de befinner sig i
- Visionen för verksamheten måste vara kristallklar och tydliga mål för 5, 10 och 15 år framåt
- Vi måste få med mer företagare
- Mycket verksamhet i världsarvet och info görs endast på svenska
- Landhöjningen borde visualiseras mera på olika platser både i Vasa t ex på torget och ute i världsarvet

Skriftlig respons av publiken/ Kirjallinen palaute yleisöltä

FRÅGA: Vilka tjänster ska Kvarkens skärgård erbjuda invånare och besökare?

KYSYMYS: Mitä palveluja Merenkurkun saaristo tulisi tarjota asukkaille ja kävijöille?

SVAR/VASTAUKSET:

- Produkter och upplevelser som är via nätet lättillgängliga
- Reason to come
- Reason to stay
- Mahdollisesti enemmän ns. leirintäalueita-> yösijoja jne.
- Kanoottireissut?
- Ulkopuoliset eivät tiedä mistä löytää majoitusta – ei mitään
- Kuljetus
- Majoitusta saaristossa
- Opastusta ja risteilyjä saaristoon
- Majoituksen puute on estämässä maailmanperintöalueen täyttä hyödyntämistä
- Event där man ser världsarvet som en del av den globala samlingen av unika platser och platser som möts i naturvärdens tecken
- Inkvartering hos privata personer; för övernattnng några stugor med samfällt socialutrymme försett med gasdriven dusch torravtråde.

FRÅGA: Hur tycker du att världsarvet ska utvecklas?

KYSYMYS: Miten Merenkurkun saaristoa tulisi sinun mielestäsi kehittää?

SVAR/VASTAUKSET:

- Till fördel för turism = alla förtjänar på detta
- Palvelut ja mainonta!! Nuoret kiinnostumaan ja enemmän turisteja (10 % naurettavan vähän)
- Ulkoinen visuaalisuus paremmaksi!!!
- Visuaaliset kartat olisivat hauskat
- Yritysyhteistyö! Kilpailu turhaa
- Otetaan luonto huomioon ykkösasiana
- Pääsyä saaristoon helpotettavaa
- Saltkarettiin infotauluja vrt. Söderfjärden ja Lauhavuori
- Taiteilijat mukaan talkoisiin
- som ett publik service bolag: stabilt och i och med i sin tid
- Håll efter slyet som växer inne i byn och därtill tränger in på åker och än. Skogen skötes efter forstliga principer.
- Låt byborna själva bestämma hur de skall ha det.
- Bussipalvelu on tosi huono Vaasasta-Björköbyn. Sen pitää sekä kehittää että mainostaa.

FRÅGA: Vill du engagera dig arbetet med världsarvsfrågor? Hur?

KYSYMYS: Oletko kiinnostunut osallistumaan maailmanperintötoimintaan? Miten?

SVAR/VASTAUKSET:

- Visit Vasa
- Olen kiinnostunut mm. kertomaan ja ohjaamaan nuoren näkökulmasta
- Visuaalisuus paremmaksi
- Mahdollisesti uusien ideoiden kehittäminen

- Kyllä, olen alueella toiminut yrittäjänä
- Olen maailmanperintöopas
- Ja, via näringslivet och i kommunikationsfrågor
- nej. Undviker intressekonflikt

RIS OCH ROS?/ RUUSUJA JA RISUJA?

SVAR/VASTAUKSET:

- Delaktighet är a och o
- Tärkeää ja tärkeimpiä ovat luonnon arvot
- Bra med denne typ av mötesplatser som i kväll. Lite "stiff" upplägg med föreläsningar
- Saltkaret blev en framgång
- Landskapet håller på att förstöras av byggnader på Fjärdsjär och intill och den planerade Världsarvsporten (villkoren på byggtillstånd)
- Huru mycket kan man muddra kanaler och farled innan moränryggarna bedöms hotade (bron i Dresden är ett memento)
- Vandringsled farliga passager behöver åtgärdas så att böter och skadestånd undviks

Diskussionstillfälle i Molpe 10.11.2015

Sammanfattning av muntliga förslag, frågor och respons från publiken, 11 deltagare

- Molpe kunde bli världsarvsporten i södra området
- Man hör så mycket negativt om världsarvet bland lokalbefolkningen, det är synd
- Varför frågar kommunen utlåtande av Forststyrelsen/Världsarvskoordinatör på en vindkraftpark utanför världsarvsområdet? Svar: Stora byggnadsprojekt kan potentiellt påverka världsarvets visuella integritet (=landskapsbild) och för att i ett tidigt skede av planeringsprocessen få fram all fakta och synvinklar så att det inte kommer överraskningar senare.
- Många av statens fastigheter i skärgården förfaller, det borde ordnas som på Strömmingsbådan, så att det är de lokala föreningarna/skifteslagen som sköter om fastigheterna
- Samverkan men lokalbefolkningen borde förbättras
- Fågellivet i skärgården går det jättedåligt för, föryngringen är nästan noll
- Vi borde satsa på samarbete med samhällsinriktad forskning, inte enbart naturvetenskaplig
- Resultat från forskning och inventeringar borde vara lätt tillgängliga för allmänheten
- Hur väl förankrad är världsarvsporten/Havets Hus bland befolkningen? Svar: Det finns både röster för och emot, men vi har ambitionen att utveckla innehållet i världsarvsporten tillsammans med de lokala aktörerna
- Vi vill ha fler utsiktstorn/Saltkar med fin utsikt i världsarvet t ex Korsnäs gruvtorn
- Vi måste styra besökarna så att de inte är överallt i skärgården, "ödsliga" områden som Bergögaddarna
- En bankomat behövs på Replot
- Vi borde marknadsföra oss med IUCNs rödgröna barometer för naturarv som visar att vi är på grönt =världsarvet är i gott skick
- I södra områden måste vi utveckla besöksplatser som är lättillgängliga = man kommer dit med bil tex Kvarkens båtmuseum
- 6 miljoner har satsats och vad har vi fått Korsnäs? En sten och en naturstig!
- Vi har tagit hand om världsarvet ganska bra, men det finns rum för förbättring
- Satsningarna på marknadsföringen och informationen av världsarvet har gjorts på ett bra sätt

- Vi behöver fler tältplatser för ca 10 personer särskilt i Björkögrundet-Valsörarna
- Stockholmare och Helsingforsare kommer hit för att paddla och åka skridsko, tycker att det är fantastiskt fint
- För mycket fokus på Björkö, satsningarna borde vara jämnare i världsarvskommunerna
- Landhöjningen borde visualiseras bättre på besöksplatserna
- Vi borde använda delegationen till att förordna olika projekt som söker finansiering
- Det finns många fina plaster i världsarvet, de är nästan överallt ☺

Skriftlig respons av publiken/ Kirjallinen palaute yleisöltä

FRÅGA: Vilka tjänster ska Kvarkens skärgård erbjuda invånare och besökare?

KYSYMYS: Mitä palveluja Merenkurkun saaristo tulisi tarjota asukkaille ja kävijöille?

SVAR/VASTAUKSET:

- Trygghet för innevånarna
- Djur
- Natur
- Rekreation
- Fortsatt yrkes utövning
- Fiskejakt
- En trygghet för invånare att vistas fritt i området
- Besöksmål som är lättillgängliga
- Mahdollisuus liikkumiseen ja tilapäiseen yöpymiseen

FRÅGA: Hur tycker du att världsarvet ska utvecklas?

KYSYMYS: Miten Merenkurkun saaristoa tulisi sinun mielestäsi kehittää?

SVAR/VASTAUKSET:

- Ansvarspersonerna skall lära sig leva som skärgårdsbefolkningen alltid har levit
- Bör skyddas i samråd med skärgårdsbefolkningen
- Fiskare och stugägare ska fortsätta att få vara i skärgården
- Ett "Saltkar" vid Strömmen i Molpe
- Uppmuntra företagare att utnyttja världsarvsstatusen i reklamer
- Rauhallisia, luonnonläheisiä elämyksiä
- Lisää telttapaikkoja

FRÅGA: Vill du engagera dig arbetet med världsarvsfrågor? Hur?

KYSYMYS: Oletko kiinnostunut osallistumaan maailmanperintötoimintaan? Miten?

SVAR/VASTAUKSET:

- Har varit med längre tid än 10 år

RIS OCH ROS?/ RUUSUJA JA RISUJA?

SVAR/VASTAUKSET:

- Mera samverkan med ortsbefolkningen
- Hyvä että joku koordinoi ja "pökkii" eteenpäin!

Diskussionstillfälle på Replot 17.11.2015

Sammanfattning av muntliga förslag, frågor och respons från publiken, 42 deltagare

- Varför har vi kommit fram till att vi vill engagera befolkningen i förnyelsen av världsarvsarbetet? Svar: Både i resultaten enkäter och intern utvärdering har det kommit tydligt fram att vi borde satsa mer på delaktighet. Världsarvet är allas och för att bevara och utveckla området behövs människor, för måste vi anstränga oss att ge möjligheter för så ånga som möjligt att ta del och påverka.
- Kan det planerade kärnkraftverket i Pyhäjoki påverka världsarvsområdets vattenkvalitet? Svar: Sannolikt inte eftersom genomströmningen av vatten är mycket hög i Kvarken, men vi ska kolla upp problematiken närmare.
- Vi ska utveckla och tillgängliggöra världsarvet utan att förstöra miljön
- Bygga nya och utveckla befintliga campingområden/parkering med elplatser för husvagnar och husbilar vid Fjärdskär, Svedjehamn och Klobbskat
- Vandringsleden vid Vikarskat är jättefin och borde rustas upp
- Bygga utsiktstorn på Kikanberget och gallra bort träd
- Utveckla Salteriet i stället för att bygga ett De Geerhus i Svedjehamn
- Odd Inn erbjuder service för husbilar och husvagnar
- Lyfta fram mer av människans historia och inte bara naturvärden
- Världsarvsdelegationen borde bevaka hur världsarvet presenteras i olika TV-produktioner
- Vi borde bygga "världsarvsvägen" (=Vistanvägen) så för som möjligt, så att besökarna och invånarna lätt kan ta sig till olika delar av Replot och Björkö
- Vi ska poängtera de gröna värdena i utvecklingen och satsa på storytelling
- Världsarvet ger publicitet och det ska vi utnyttja
- Mer samarbete och få med skärgårdsborna! Världsarvet är en förenande kraft, som kan sammanföra olika aktörer att jobba gemensamt
- Vi borde jobba för hela världsarvsområdet, föra fram fler byar och besöksplatser i världsarvet
- Besökstrycket i Svedjehamn är för stort och delägarlaget behöver hjälp av kommunen och Forststyrelsen för att få en fungerande infrastruktur och minska de negativa följderna av besökarna
- Företagarna och turistorganisationerna borde årligen göra en gemensam plan för ett år framåt där man prickar in allas aktiviteter och evenemang
- Vi behöver en marknadsföringsplan för alla föreningar och företagare
- Paddlingskartan har brister, borde uppdateras och göras i annan skala
- Vi kunde berätta och visa hur säljakt går till för besökare
- På Wasaline; Trollet Finn (anmärkning jätten) figur vandrar omkring
- Infrastrukturen måste bli i bättre skick, men det är inte så lätt att åstadkomma
- Det är mycket lättare att satsa på marknadsföring än på infrastruktur och det märks!
- Skärgårdens föreningar vill delta i planeringen av världsarvsportens innehåll
- Hamnarna och farlederna kräver mer satsningar
- Båtburna besökare på Valsörarna har ingen aning om vad som finns på Björkö och Replot, mer info i hamnen

Skriftlig respons av publiken/ Kirjallinen palaute yleisöltä

FRÅGA: Vilka tjänster ska Kvarkens skärgård erbjuda invånare och besökare?

KYSYMYS: Mitä palveluja Merenkurkun saaristo tulisi tarjota asukkaille ja kävijöille?

SVAR/VASTAUKSET:

- Unika naturupplevelser

- Mera kommersiell service. Engelsktalande turister kommer rått ofta in på Sale i Replot och undrar om alla "coffee shops and bars" råkar vara stängda och hur kommer man fram "to the Black Island" eller "se mustasaari" där världsarvet lär ska finnas? Folk förväntar sig service såsom den kring Grand Canyon
- Visa upp en livskraftig skärgårdsmiljö
- Infra kuntoon. Kävijöille paljon palveluja ja tietoa alueen ainutlaatuisuudesta. Asukkaat mukaan "talkoisiin"->maatilamyyntiä: maitoa, munia, kalaa, malvia löytyy esim. lampaantaljoja, lankaa Kemiön saarilta
- Unika upplevelser; geologiska, historiska
- Övernattningsmöjligheter
- Arbetstillfällena för lokalbefolkning
- Tillgängligheten borde förbättras (infrastruktur). Förbättring av leder. Övernattningsmöjligheterna är för få.
- Den lokala befolkningen bör kunna leva och bo i skärgården utan att känna ett tryck på sig från statliga förvaltningen
- Mahdollisuuksia elinkeinoihin ja itsensä elättämiseen. Turisteille luontoelämyksiä.
- Upplevelser (både natur och i livet), i hela skärgård, inte bara i Svedjehamn
- Tasokasta majoitusta
- Talviaktiviteetteja
- Opastusta (ei vain kesäaikana)
- Huomioitava, että vierailijoista kuitenkin valtaosa puhuu suomenkieltä
- Svedjehamn bör utvecklas i samarbete mellan Forststyrelsen, Korsholms kommun, Björkö delägarlag och på Salteriet
- För invånarnas del kan man försöka få ihop folk som vill engagera sig i olika aktiviteter som erbjuds åt besökare av naturarvet och olika sevärdheter på Replot. Bl.a. kunde de vandringsleder som även har anknytning till Replots historia presenteras av sakkunniga äldre ordsbor vid olika tillställningar och evenemang. Vid lägerelden i Fiskehamnen kunde Vikarskatleden presenteras. Bodvattnet runt kunde inledas med ett besök i Saltkaret och information uppe i tornet. Kikanberget i Klobbskat kunde presenteras i hamnen vid lägerelden. Även en presentation och information om säljakt förr och idag kunde presenteras.
- Vid Replot byhamn kunde Skäriteaterns scen användas för att presentera folkmusik och andra begivenheter av musikaliskt slag .
- Intresset för Replot kunde ökas genom information om olika evenemang för vasabor och kunde ges i Visit Vasa-centret under devisen Visit Replot och på färjan och i Umeå hamn för rikssvenskar.
- Möjligheter att åka ut till Bernys och Havets hus kunde ges även i form av bussbeställningar.
- Vid infotillfällen är det bra att berätta om vandringslederna som blivit mycket populära och man kunde även påpeka behovet av lämplig klädsel och utrustning inför vandringen.
- Julbocken i Svedjehamn och skäriljul
- Säljaktspresentation inför säljaktstider, Granösunds fiskeläge
- Midsommar på Söderudden, Oddin
- De olika ungdomsföreningarna kunde engageras med att uppföra sketcher och berättelser om orten de verkar i.

FRÅGA: Hur tycker du att världsarvet ska utvecklas?

KYSYMYS: Miten Merenkurkun saaristoa tulisi sinun mielestäsi kehittää?

SVAR/VASTAUKSET:

- Peka på historien, utställning här vid världsarvsporten
- Parkeringsmöjligheter för turister
- Världsarvsvägen

- En ny organisationsmodell som sätter områdets markägare, invånare och företagare i fokus. Bättre ta tillvara den kunskap, det engagemang och de lokala resurser (människor) som finns, t.om. betala t. ex. byaråd för att utföra direkta arbetsprojekt och sluta med tidsödande, dyra och ineffektiva konsulttjänster (inom den nuvarande org.modellen som är odemokratisk och inse kan redovisa vart alla pengar gått ett helt decennium... vilka konkreta resultat har uppnåtts-> och med facit på hand, är det legitimt?)
- Vistanvägen! Betjäna både besökare och ortsbor. Skulle ligga i statens/forststyrelsen intresse att skicka dit pengar
- Infra kuntoon: polut, reitit, julkiset kulkuneuvot, laiturit (vierasvenelaiturit), majoitusmahdollisuudet asiakasystävällisin hinnoin, ei vain yrityksille, rengasreittejä
  - Maailmanperintöä ei sinänsä tarvitse kuin ”suojella ja säilyttää”, mutta palveluja sen ympärille kyllä (kalaravintola! maailmanperintömenu!)
- Mera samarbete mellan myndigheter och lokalbefolkningen och lokala turist-företag
- Utveckling i samråd med byarna (samarbete med olika föreningar)
- Under kvällen framkom att pengar saknas. Ett sätt att få in mer pengar är att satsa på utveckla turismen som i sin tur genererar skatteinkomster. Stöd företag som vill utvecklas i världsarvet
- Onko tutkittu kuinka usein turistit tulee kattomaan kaisloja, leviä ja leppiä sekä merimetsoja. Tuo 339 000 on satua. Uskon että kerta riittää ja se on nähty, jos ei kehitetä palveluita ja reittä Björkö ja Vistanin välillä.
- Världsarvet bör utvecklas i samförstånd med lokalbefolkningen. Mera info i hela Finland. När man rör sig tex i Södra Finland och berättar var man bor så känner väldigt få personer om Kvarkens skärgård, Replot bro och världsarvet mm här överhuvudtaget
- Enemmän historiaa ja kulttuuria maailmanperintökohteeseen. Ei pelkkiä kiviä ja sammalia-> vaan tarinoita ihmisistä saaristossa.
- Ta med och även synliggöra livet i skärgården för att hur vi levit och lever med landhöjningen dvs. skärgårdskulturen behöver lyfta fram-> samarbete med föreningar, byaråd och företag
- Säännöllisiä teematahtumia (opastettuja ympäri vuoden: geologia, kulttuuri, luonto, historia, musiikki, hiljaisuus, kalastus, ruuanlaitto, esim. perinteet)
- Alueella myös syksyllä, talvella ja aikaisin keväällä elämää. Nyt paikat auki aikaisintaan toukokuussa.
- Luontopolkujen ja nuotiopaikkojen huolto/kunnostus kuntoon!
- Bodvattnetin luontopolulle yksi nuotiopaikka lisää
- Kunnolliset evästelypaikat/penkit + pöydät
- Samarbete mellan världsarv och lokala aktörer och befolkning
- Genom att utöka turisternas och besökarnas möjligheter att övernatta på ort och ställe.
- En förenklad form av campingplats kunde byggas i Svedjehamn, Fiskehamnen och vid hamnen i Klobbskat och i byhamnen på Replot.
- Enkla övernattningar kunde erbjudas i ombyggda och för tillfället oanvända båthus.
- Elplatser för husbilar och husvagnar, WC, bastu och badhus vid stranden, tvätt- och duschmöjligheter vid campingplatsen och latrintömningsstation i form av gråvattenbrunn a la sommarstugemodell.
- För att få in pengar på en sådan plats kunde campingen förses med stängsel och parkeringsbom med samma system som i Rewellcenter. Man öppnar bommen genom att trycka på öppna-knappen och får en biljett. Vid avfärd betalas avgift i automaten som spottar ut biljetten som öppnar bommen vid avfärd. Avgiftens storlek beror sedan på hur lång man vistats på campingen.
- En del tjänster såsom bastubad kunde ytterligare vara avgiftsbelagda.
- Tydlig och klar information om begivenheterna på Replot kunde ges i Havets hus såväl med hjälp av infoblad som med filmsnuttar som visar olika vandringsleder och andra sevärdheter på Replot.
- I mån av möjligheter kan jag vara med och fundera på information.
- För att få delägare av mark, företagare och samhälligheter med på att understöda, delta och få inkomster av turismen behövs samarbete och möjligheter att kunna utnyttja all den sakkunskap som finns på Replot.

FRÅGA: Vill du engagera dig arbetet med världsarvsfrågor? Hur?

KYSYMYKSET: Oletko kiinnostunut osallistumaan maailmanperintötoimintaan? Miten?

SVAR/VASTAUKSET:

- Personligen vill jag vara engagerad i nya produktstrategin. Produkter ska då inte bara vara souvenirer i fickan utan föreningars eventbiljetter, kajakuthyrning, byatidning, kärener, böcker etc. Men först: 1) infrastrukturen i skick ...”världsarvsväg, cykelväg, 2) gamla färjtäsket. Börja nysta i ägarförhållanden i snabbare takt, alla vinner på att infran rustas upp
- Ja. Som föreningsmedlem och boende i skärgården, Genom att arbeta för byn arbetar man i sin tur för världsarvet.
- Kyllä. Maailmanperintöoppaana toivoisi enemmän opastusmahdollisuuksia. Oppaat ja heidän tarjoamansa palvelut pitäisi olla paljon nykyistä helpommin kävijöiden löydettävissä ja opastuksia tulisi aktiivisesti tarjota tasapuolisesti. Mielelläni myös uusia tuotteita maailmanperintöön liittyen. Opaspäivystys Merten taloon.
- Ja, som olika föreningar i Reolot by (Replot byaråd mm.)
- Om man på något sätt stöda utvecklingen i skärgården.
- Olen jo omalta osalta osallistunut riittävästi.
- Via Replot skärgårds hembygdsförening är jag redan engagerad (som ordförande) och gärna även i fortsättningen via dem
- Är engagerad i styrelsen för Björkö delägarlag

RIS OCH ROS?/ RUUSUJA JA RISUJA?

SVAR/VASTAUKSET:

- Ris: tycks vara lite tungrodd organisation kring världsarvet
- Ros: tyck finnas intresse att förbättra världsarvet
- RISUJA:
  - * Yhteistyötä tulisi vihdoin oikeasti kehittää
  - * Näkyvyyttä kiitos
  - * Maailmanperintölähettäjiä ei ole nimetty kuin kerran, pitäisi olla vuosittaista
  - * Maailmanperintö RY:n toiminta ei näy yrityksille
- Yhteistyö olisi paikallaan saariston asukkaiden ja yrittäjien kanssa, eikä yritetä ottaa haltuun ihmisten omaisuutta.
  - Miten luonto ja eläimet tietää että saarelle tulevat turistit ovat turisteja eikä tarvitse pelätä jos saariston asukkaat ovat uhka.
  - Forststyrelsen bör i detta fall se på saken från skärgårdsbefolkningens sida alltså möjlighet att göra pengar turisterna. Inte se på det som att allt skall fredas. Fredning bör ske på markägarnas villkor.
  - Ei reservaattia!
  - ROS: Tack för att ni ordnade diskussionstillfället!
  - Informera befolkning i skärgård vad världsarv innebär

Övrig respons

Förslag från företagare, oktober 2015:

- uusi näkö-alatorni Klobbskatiin
- uusi näkö-alatorni Sommarön linnakkeelle
- Bodvatnet runt luontopolun soraus koko matkalle
- Vikarskatin luontopolku soraus koko matkalle
- Långgrundin laavulle johtavan polun yli kaatuneet puut sahattava pois, polku alkaa levenemään kun ihmiset kiertävät polun yli kaatuneita puita.
- Info kyltti jokaisen kaupungin torille, missä näytetään kuinka monta kilometriä on Suomen ainoaan Unescon luonnonperintökohteeseen
- Alue on brändättävä niin, että jokainen tietää missä tämä alue on. Kysyn vierailtani usein mitä he käyttävät hakusanoina kun he tulevat tänne. Ei Merenkurkkua osata hakea googlesta. Yleisin haku on Vaasa tai Vaasan saaristo.

Kommentarer i Vasabladet efter Vasas infotillfälle 4.11

4.11.2015 21:24. Hoppas att det öppnas en möjlighet att reagera elektroniskt, t.ex. via artiklar i Vbl. Framtidsvisionen borde vara att utbygga förbindelserna/samarbetet med svenska sidan. Turister som blir intresserade av den svenska kusten, borde automatiskt se information om vår sida av Kvarken - och tvärtom. Det måste satsas på utveckling av området med allmänna startmedel. Att kiosken vid Köklot fiskehamn inte kunde klara sig självständigt var förståeligt. Att man inte kan tanka 98 bensin i skärgården kan man inte försvara. Många mera oviktiga projekt subsidieras. Egentligen borde man investera i nya - eller modernisera gamla - turistfaciliteter, t.ex. på norra delen av Värilax. Kungstanken måste vara att det arbetas på en "fast" förbindelse med svenska sidan. Under årens lopp har många futuristiska - dock realistiska - planer lanserats. EU-projektet är ett bra exempel. Det kan inte vara så att Replotbron byggdes utan vision.

5.11.2015 08:23 Onödigt penningslukande trams! Lagg ner!

E-post till Forststyrelsen november 2015

Olisi ollut mukava osallistua tuohon Vaasan keskustelutilaisuuteen, mutta valitettavasti tieto tuli liian myöhään tätä iltaa ajatellen. Voisin kuitenkin tärkeimmän palautteen antaa sinulle vietäväksi eteenpäin näin postitse. Olimme kesällä meloen liikkeellä alueella, ja yhtenä puutteena näimme ylläpitämättömät yöpymis- ja taukopaikat. Koska näitä ei ollut niitetty, niitä ei edes huomannut vesiltä päin. Lisäksi kainaloon asti olevassa heinikossa on ikävä teltailla tai pitää taukoa. Alueen käytettävyyttä ja palveluja ajatellen näiden muutamien karttaan merkittyjen tauko- ja yöpymispaikkojen ylläpito olisi tärkeää.